

EPERJESI LAPOK

Sárosmegye s városainak társadalmi s gazdasági érdekeit képviselő hetilap.

AZ „EPERJESI SZÉCHENYI-KÖR“ ÉS A „SÁROSMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET“ KÖZLÖNYE.

Szerkesztői iroda:
Megyeház.
Ide intézendő minden a lap szellemi részét illető közlemény.
Kiadóhivatal:
Az EPERJESI NÉPBANK helyiségeiben, főutca 2 ik sz. a.

Megjelen: minden vasárnap.
Előfizetési ár: vidékre postán vagy helyben hához küldve:
Egy évre 5 frt — kr.
Félévre 2 „ 50 „
Negyedévre 1 „ 25 „

Hirdetési díj:
háromhasabos petit sor egyszeri hirdetése 5 kr., többszörös hirdetés jutányosabb.
Bélyegdíj: minden hirdetésért külön 30 krajczár.
Nyilttér minden sor 10 kr.

Városunk csatornahálózata.

I.

Bizonyára kevesen lehetnek városunk lakosai között, a kik nem volnának áthatva a város teljes csatornázásának fontosságától. Régióta hangsúlyoztatott a csatornahálózat kiépítésének szüksége, ezt tehát újból bizonyíthatni felesleges.

Nem ez képezi tehát jelen sorok feladatát, de célunk ismertetni azon nagyszabású tervet, melyet Elsner Ferencz balassa-gyarmati mérnök készített városunk kiépítendő csatornahálózatára vonatkozólag.

Ugy véljük, hogy a terv ismertetése annál is inkább helyén való mivel a nagyközönség épen csak annyit tud e tervről, hogy létezik, de azt sem főbb vonásaiban, sem részleteiben nem ismeri.

Mindenekelőtt azt kívánjuk jelezni, hogy a nevezett mérnök oly munkálatot nyújtott, mely a megoldandó feladat színvonalán áll.

Ezeket előre becsátva áttérünk a csatornázás általános jellemzésére.

A csatornázás célja Elsner szerint az, hogy az összes esővizet a városból és a városon kívül magasabban fekvő telkekről, továbbá az öblítő- és mosóvizet a házakból, valamint a különféle iparágaknál elhasznált folyadékokat, végre az összeürülék-anyagokat a város területéről gyorsan és tökéletesen elvezesse, olyképp, hogy azoknak ideje ne legyen leülepedni, erjedés és rothadásnak indulni, miáltal a miazmatikus gázok keletkezésének az egészségügy érdekében elejét vették.

Az azonban nem esupán ez az, a mit a csatornázás által elérni kell. Sőt a csatornázás jelentősége akkor jelentkezik egész fontosságában, ha akként van létesítve, hogy a talajvizet is képes levezetni, ha megszabadítja a pinézket az ott koronként felgyülemelő nedvektől, ha szárítja az utcákat és mentesíti a lakások talaját és környékét a káros kigőzölgeseket okozó csapadékoktól.

Ilyennek kell a jó csatornázásnak lennie és Elsner tervében eme követelményt tényleg érvényesítve látjuk.

A csatornák elrendezését illetőleg a következők jegyzendők meg.

Ha általános csatornázásról, azaz nem esupán a belváros, hanem az összes melléktelek csatornázásáról lenne szó, akkor egy oly főcsatorna építése válnék szükségessé, mely a Tereza folyóval párhuzamosan haladna s a Terezába a malomárok torkolatán át lenne bevezetendő.

Ezen elrendezés azonban rendkívüli költségekkel járna. Különbösen és első sorban a belváros csatornázása képezi a megoldandó feladatot. Az e célból kiépítendő összes belvárosi csatorna-vonalak akként lettek tervezve, hogy azok az alsó-malomnál a malomárokba vezetnek.

E mellett ninesen kizárva az, hogy idők folytán az alantabb fekvő városrészek is csatornázathassanak és a belváros csatornarendszerével a jelzett kiömlésztő főcsatorna felhasználásával összekötthessenek.

Tekintettel a város fekvésére és földszíneinek alakzatára, Elsner a csatornákat következőképen rendezte el.

Az első főcsatorna a szebeni úttól a fő- és csatorna-útcáig vonul keresztül. Ezen fővonal rendeltetése az összes víznek a szebeni út mindkét oldaláról, a bártfai útról, a vásártérről, a kovács, új, magyar, megyeház, rózsá- és laktanya-útcáiról, a sétány és országút egy részéről való levezetése.

A második főcsatorna a kassai úttól egészen annak az első főcsatornába való ömléséig, felveszi a kassai útnak, a holló, laktanya-útcának, a sétány és országút másik részének összes vizeit és azokat a csatorna-útcánál az első főcsatornába vezeti.

A harmadik főcsatorna az árok-útcán vonul keresztül és annak, valamint a Florián- és takács-útcáig vizeit felvéve, a csatorna-útcában az első főcsatornába szakad.

A mélyebben fekvő névtelen és száraz-malom útcá, valamint a Florián- és takács-útcá alsó részének vízmentesítését a köfal és bástya-útcán végig vonuló mellékcsatorna eszközli.

A csatornázandó városrész 120 hektár, a csatornába jutó csapadék-víz maximális mennyisége Elsner által óránként 4 milliméternek vétezt. A csatornába jutó vízmennyiség óránként tehát 4800 köbméter. Az elhasznált vízmennyiség meghatározása céljából a lakosság gyarapodhatása 15 ezerre tételt. A fejenként és naponként elhasz-

nált vízmennyiség pedig 150 literben állapított meg.

Ezen vízmennyiség felét 9 órára egyenletesen felosztva óránként 125 köbméter folyik le. E szerint az óránként levezetendő vízmennyiség 4.925 köbméterre azaz másodpercenként 1.368 köbméterre tehető, a mely vízmennyiséget a főcsatornának kell levezetnie.

Mínt hogy a főcsatornának nagysága R=0.50 méter és esése egyenlő 1:165, egy másodperc alatt, ha az kétharmadrésznyire van megteleve, 1.6487 □ köbméter vizet képes levezetni.

Tekintettel az egyes csatornázandó területekre és a csatornák esésére, hat különféle nagyságú állapított meg és alkalmaztatott a körülményekhez képest.

A legkisebb csatorna elegendő nagysága, ha 0.235 □ méter területű keresztmetszettel bír, így tehát lehetséges lenne 30 centiméter átmérőjű csöveket használni, mínt hogy azonban a 30 cent. átmérőjű csövek ára a legkisebb csatorna típusával egyenlő, a csövek helyett 50.75 centiméter nagyságú és 0.287 □ méter vízlevezetési keresztmetszetű csatornák alkalmazása hozatott indítványba.

A csatorna építésének módozatairól, anyagáról és költségeiről a legközelebbi számban fogunk tüzetesen szólni.

Végző a „kis-szebeni állapotok“ ügyében.

Nem firkászi viselkedésből tettem, de kötelességet s mások kívánságát is teljesítem, midőn kis-szebeni állapotainkat híven, de csakis főbb vonásaiban esetetlem élénk színnel, s mégis a város pennája, — kinek személyében az egész magisztratus összpontosul s a kiről bátran elmondhatnók a „sic jubeo, sic mando“ dictatori szereplést, — kötelességet vélt teljesíteni, midőn e lapok 14 számában villámokkal csapok reám, azt állítván, hogy állításaim nem alapulnak a valóságban, sőt, hogy azok a valósággal homlokegyenest ellenkeznek. Ezen merész állítást egy szóba foglalva, annyit tesz, hogy állításaim a hazugság jellegével bírnak, pedig meggondolhatta volna, hogy én a hazugságot csakis a vadászkalandokban látom helyükön.

TÁRCZA.

Jól tudod te

Jól tudod te, hogy szeretlek,
Hogy szenvedek együtt veled,
Hogy a szívem csak a tied
S másé többé ugysem lehet.

Ha szeretsz még, ne nézz réám
Oly szomorú bús szemekkel,
Ne nézz réám e szívemetsző
Szemrehányó tekintettel.

Hisz' ha úgy van, hogy e földön
Lemondás a mi végzetünk
S e világon soha többé
Mi egymásé nem lehetünk:

Tűrjük néma megadással
A sorscsapást hőiesen
S ne kínozzuk legalább mi
Egymást iten kölcsönösen.

S ha valahol találkozunk:
Mosolygva lássanak minket
S ne gúnnyolják lelketlenül
Szerencsétlen szíveinket.

Soha többé — mindörökké.

Az ernyős lámpa halvány világa ódon butorokra veti fényét. A falon család arcképek a mult századból, rizsporos vendéghajjal, firkésző szemekkel, melyek tekintete elől nines menekése annak, a ki reájuk nézett. Az ablakokban virágeserepek,

szegfű, rezeda s mályva-bokrokkal; illatjuk megtölti a kis szobát. Az egyik szögletben magas szekrényen üveges szentély, fátollal borítva, a fátoll profán szemek tekintete elől eltakarja egy hosszú élet édes és keserű pillanatainak emlékeit. Ellhunyt kedvesek arcképeit, hajfürtöket, egy-egy ruhatószalnyt, megsürgült kendőt, báli keztűt, karikagyűrűt . . . Idegiennek ócska lomtar, a regényes nagynéninek valódi ereklyetár.

Az asztal mellett fiatal férfi ül s egy keskeny hajtású levél olvasásába mélyed.

A levél csak néhány sornyi, rövid meghívó, oly rövid, hogy első olvasásra is megmaradhatott emlékében s mégis, mínt ha kételkednék, hogy nem esalták-e meg érzékei, újra és újra átolvassa.

Aztán sóhajtva feláll és föl-alá járni kezd a szobában. S amint körültekint, életre kelnek azok a percek, melyeket egykor, évek előtt a szerelme-eket pártoló nagynéni hajlékában e helyen átélt. Egy pillanat alatt fölmelegedni érzi bensejét, szíve mínt ha szabadabban dobogna, érzelmei újra lobbadoznak s hideg, komor arcán két fénylő könnyesepp fut végig.

Küzdeni akar e gyöngesége ellen, de lelke az emlékek uralma alól nem ragadhatja ki magát. Tavasz virágok édes illatát érzi, ifjú úde lombokon megtörő verőfény világít arcára, lágy akkordjait hallja a szellő fuvalmának. Lelkéből csodás varázslat kitörle hosszú évek sötét történetét, meghalt, elűzött vágyak, remények a világ minden tája felől, mennyboltról és föld alul, fényes, ragyogó szárnyakon repülnek megnyílt kebelébe, mínt sötét éjjel a lugosban kigyúlt lámpatűzhöz fölédredt tarka pillék tábora. Behunyja szemét s búbajos világ tárul föl lelke előtt. Mínt ha fehérlő felhők táborából büszke csarnok szállna le nesztelen, fölötté bíbor fény, alatta tó. A habok tükrében karesú minaretákat, oszlopokat, bolt-íveket lát ragyogni, ablakosokat fényleni, szelid najádok usznak felé, tündérmesék villi népe tánczol körülte s hint virá-

got lábai elé. S najád és villi hiva integetnek, a csarnok ablaka megnyílik s egy arc jelenik meg, egy mosolygó tündéri arc, büszke és mosolygó, mínt a madonna-kép. S e kép eszébe hozza mínd, mí volt egykor, s mívé lett miatta A varázslat egy pillantás alatt szerte foszlik most, szemei kinyílnak s nines egyéb előtte, csak az a levél. A levél!

Önkénytelenül megnézi újra, aztán eldobja magától, föláll, rá akar taposni, de csak megáll előtte, aztán lehajlik s kebelébe rejti.

Mi vezethette rá azt a nőt, hogy oly hosszú idő után kedve jöjjön a hegedő sebeket fölszakgatni? Irigylí tőle még a nyugalmat is, azt az egyetlen kínészet, mínt oly hosszú szenvedés árán vásárolt meg? Hiszen, ha még míndig bűnösnek hiszi is, a sors, mely osztályrészeül jutott, elég vezeklése volna ezer annyiért is; míért akarja hát még tovább is gyötörni, büntetni? Es nem reg elfeledhetette volna már a multat minden örömeivel, bánatával együtt? hisz rá a jelen nem hozott szenvedést, gyászt; ő boldog lett, irigylí mindenki s bámulják mínt egy fényes csillagot. Hogy is emlékszik e büszke úrnó azokra a gyermekes ábrándokra, s a lánykori ábrándok eszményképre, ő reá?

A fátoll, mely azt a kort fedi, elég sűrű lehet már, a feledés keze évek óta szöví. Mert így van az jól. Azt a történetet, mely őket elválasztotta, jobb is kitorolni az emlékezetből, azokkal az érzelmekkel együtt, melyek egykor a szíveiket összeköték. Azért kerülte évek óta a találkozást, azért tért ki utjából.

S íme mégis! Annyi év mulva az első véletlen találkozás után az a büszke asszony ide hívja őt! Ide, rokona lakásába, kí egykor titkos szerelmük egyetlen pártfogója volt. Ide a kis szobába, hol ma is minden a régi, a butorok, a képek, a virágok, hol minden, de minden régi ismerősként üdvözli mindkettőjüket a boldog napokból, midőn ártatlan, édes titkaik tanúi voltak.

A vén kályha mellett a fal hosszában itt

de sőt még azt sem gondolta meg, hogy előre vesztett ügyének ezzel nem jó szolgálatot tesz.

Hogy én az igazság védszárnyai alatt a lehető legjobb létet, s rendet előteremttem s meghonosítottam, s hogy ebbeli óhajaimban, nemesak nem támogattam, de valahányszor valami üdvöset keresztül szoktam vinni elvben, ha csak önéből fizikailag azt nem létesítem, az a lomtarba dobatik, az még csak privát baj, de annál nagyobb baj az, hogy magisztrátusunk még kötelességét sem teljesíti, avagy ha igen, úgy nagyon lanyhán s ez aztán nem privát, de közbaj, s azért neveztem én a magisztrátust öreg magisztrátusnak, eltekintve a korra nézve azért is, mert a magisztrátus soha se öreg, de nem is fiatal, de azért is, mert igen sok öreg ember van, ki aggkora daczára igen sokat dolgozik, s ismét igen sok fiatal, ki mit sem tesz. Azt szintén méltóztatik megengedni, hogy mi nem azért vagyunk egyedül rendezett tanácsú város, hogy az aggkört tiszteljük s imádjuk, s így kötelességeinket mulasztva, úgy is rövid időnk s életünk azokról szóló dícsenőlésekkel fecséreljük; ugyszintén megengedi t. ezikkiró ur, hogy a magisztrátust az élők sorából kora miatt kitörölni nem lehet, valamint hogy érdemesült érdemeinek elvonására, se jognak, se hivatásunk nincsen, s nem is lehet. — Exacerbálásaink a non plus ultráját majdnem elfeledtem volna, mert még azon kuriosumot is nyilvánosságra hozza a t. ezikkiró ur, a miről se nekem, se a város területén talán senkinek sincsen tudomása t. i. hogy magisztrátusunkban olyanok is vannak, a kik állítólag testi fogyatkozásuk miatt szellemi gyengeségbe estek. Hiszen ha ez való, akkor azok mint hivataloskodásra nem alkalmazhatók nyugdíjaztatandók, vagy elbocsátandók.

Mindezekből tehát csak a tanúság, hogy bennünket se kor, se testi fogyatkozás nem érdek, s hogy tiszteletlenséget senki iránt nem táplálunk, de bánt bennünket a folytonos huza-vona, ignorálás és folytonos tespedés, miért is pártan állíthatom, hogy még akkor is, ha az egész magisztrátus esupa 24 évesekből állana, ily viszonyok közt azt mondanék „Unser Magistrat ist ein junger Greis.“

Ezeket előre boesátva még csak azt tartom szükségesnek megjegyezni, hogy a magisztrátus kezelő személyzete ügyeit nem hoztuk napi rendre, azok megteszik, elvégzik az elvégzendőket s azzal vége. De a magisztrátus többi tagjairól sem volt egyetlen egy tiszteletlen szót sem, mi előismerjük azok ritka becsületességét, hanem tekintetbe veendő, hogy a becsületesség egy magában nem elegendő kvalifikáció arra nézve, hogy a hivatásnak megfelelő legyen. A becsületesség még nem tevékenység!

Méltóztatott még felhozni, hogy a magisztrátus is érzi minálunk a kisdédóvó hiányát, s hogy az a képviselőtestületől 200 frt s más egyéb javadalmasokat eszközölt ki. Mi ezt másként tudjuk. Ugyanis az itteni városi házépítész egyensúlyának helyreállítása tekintetéből pótdó kivételének a szükségére már régebben szóban forgott, de a megnyire égető és szükséges volt ezen kérdés megoldása, ép annyira irtóztott s borsódzott a háta kinek-kinek azt még csak szóba is hozni, elannyira, hogy ezen kérdésnek bolygatása esetében mindenki Damokles kardját vélte feje felett függni, s így nem is volt az tanácskozás tárgyává téve. A pótdó-kérdés megoldását azon alkalom szülte, midőn az a kisdédó-óvoda krdésével kapcsolatba hozott, s így e révén, s annak kifolyamánnyaként lett meg az 5%.

nyújtózkodik még a díván, ezen ültek gyakorta boldog meghittsághoz. Itt simogatta a szerelmes leány az ő hajfűrtjeit, itt fonták egymás nyaka körül remegő karjaikat, itt loptak csókot egymás ajkairól.

Az a két zsolye ott a kályha előtt nem ugyanannyit tudna-e beszélni? Nem ültek-e sok boldog estén rajtuk, beszélgetve jövőjükről, beleálmódva magukat abba az időbe, mikor majd saját otthonukban ülhetnek így kandalló előtt, remegés nélkül, bizton gyönyörködhetnek egymás szemében s a tánczólo piezi lángcsókok tündérvilágában?

A férfi egy könyvet töröl ki szeméből, aztán megerősíti szívét. Lassan visszanyeri nyugalma s elfogultság nélkül gondol arra a pillanatra, mely szembe fogja őket állítani. Arca ismét hideg lesz mint szobor és lelke szilárd, mint a mártíroké, kik remegés nélkül tudnak nézni a tűzhalál kinjai elé.

Es nyílik az ajtó . . .
De hova lett a nyugalom szívéből? Miért állott föl oly izgatottan és miért gyuladt ki halvány arca, midőn régi kedvesét belépi látta?

Miért nem üdvözölte hidegen, közönyösen, mint a hogy elhatározta? S midőn a viszontlátás első néma pillanatai után egy lépést akart tenni felé, miért tagadták meg lábait aszolgálatot s miért rogyott vissza székére?

Néma esőnd van néhány másodpercig, aztán halk zokogásának hangjait hallja a mozdulatlanul álló nő s csak nézi némán, mereven azt a gyászos, megtört alakot, kit valaha megtörhetetlen büszke ideálnak óhajtott látni mindörökké.

Hajh, akkor még, ha a légyottok títkos óráján itt találkoztak, örömtől dobogó szívet hoztak egymásnak, de ma, midőn nem néhány nap, hanem hosszú évek szenvedéseiről keresnek kárpótlást, e nagy pillanat mindkettőt szomorúnak, lesújtótnak találja.

pótadó, s a pótdó alapján a 867 frt segély. Már pedig, ha mi jóhiszeműleg juttattuk ezen összegeket a városi házépítészre, az annyival gazdagabb s vagyonosabb, kedvezőbb helyzetnek örvend s így ez óvodára annál is inkább áldozhat, mert amaz égető kérdés is az óvodával volt összefüggésben s hogy ez így volt tárgyalva, arra nemesak én, de több képviselő társam is visszaemlékezik egész biztossággal, hogy talán a határozat nem volt akként kimondva, vagy akként megérve — az csak emberi dolog, miről senki sem tehet.

Az óvodára rendezendő sorsjáték terve elfogadtatott ugyan a képviselőtestület által, de mi közönnet van benne, ha a terv fej nélkül vétetett fel; ez ügyben elnökről még csak szó sincs, s így ezen elárult ügyet nem is bolygathatja ám senki. Látna ez, látva ezen felülést, hogy az akadályokat megszüntessem, saját esekély és szerény erőmből egybehívtam az ez ügybeni ügybarátaimat tanácskozás végett, úgy vélekedvén, hogy, ha már a képviselőtestület elfogadta, jó lesz a túlterhelt magisztrátust mellőzni, nehogy ezen amúgy is mostoha ügy az örök álom sorsában részesejljön, mint minden újításaink kérdése, azonban kisebbségben maradván, t. ezikkiró ur vállalkozott a magisztrátusnál az ügyet sajátjává, vagy sajátunkká tenni. Az igaz, hogy erre határidő nem lett kitűzve, s így annak a határideje a görög naptár szerint örökre elodázott; tehát nem nálam, de tisztelt Uraságodnál alszik az ügy; erre határozottan visszaemlékszik mindenki, a ki csak akkor jelen volt. Különbö megzafólják azt ezikkiró saját szavai is, mert maga mondja egy helyütt, „hogy a magisztrátust mellőzni akartam“, az igaz, de ha mellőzni akartam s a kérdés mégis oda terelgetett, nem vagyok én a magisztrátus tagja, hogy ez ügyet onnan kilódtítsam.

A szerző társulatot illető nézeteimet osztani méltóztatik, de menti a magisztrátust, mintha nem ő lenne ezen állapotok előidézője, azt nem is állítottam, s erre mentegetőznie sem kellett. Az azonban csakugyan menthetlen s megbocsáthatatlan, hogy ezen jogtalan állapotokról meggyőződve, kötelesség mulasztóan, a város jogainak visszaszerzésére ekkoráig többszörös, s ismételt ostromlásaimra sem tett semmit, s ha ezélhoz vezet más utunk nem lett volna, ezen a városnak legszentebb jogai sohasem szerethetnének vissza. Ki van tehát inkább hivatva a város jogaira felügyelni, egy magán személy, vagy az, aki azért, hogy azt tegye, fizetést hűz? Ki van hivatva a város jogaira felügyelni, s azokat visszaszerezni s tulajdonítani nem engedni? tudtommal van a városnak ilyféle, törvények feletti öre, van de szerintem ily kényes kérdésekben csak papírosan, mert úgy nyilatkozott, hogy csak meghagyásokat teljesít; a mivel bizony nem sokat mondott. Vagy talán, nem volt elég ideje másodfélév óta arra, hogy az állítólagos szakképzett előkészület megtörténjen, midőn magam a legtöbb adatokat szolgáltattam, hogy az végre valahára tárgyalás tárgyává tétessék. En azt azonban másként tudom, hogy ezen szakbeli előkészület sohse történt volna meg.

Fenyegtettem, hogy ha a döglött húsról szóló közleményemet vissza nem vonom, ellenem rágalmi, s esetleg feyelmi eljárás fog folyamatba

Végre a nő hozzálép a férjhez, lehajlik s megsimítja elborult homlokát.

— Szegény, szegény Sándor!
A férfi, mintha az érintésre villámos ütést érte volna, föllál helyéről s hideg érzéstelen hangon feleli:

— Ne sajnáljon engem asszonyom!

Az utolsó szót alig mondhatja ki. Sójaj szakítja félbe s visszarogyik székébe.

— Minek mondtad ki e hideg szót? — kérdi sóhajtó szemrehányással a nő.

— Urannak szólítottál utolsó leveledben te is.

— Hogy erre emlékeztetsz e pillanatban. Mikor én megbékélésre hívlak, eszembe hozod azt, ami bennünket ellenségekké tett!

— Hát bekülni hívtál? En azt hittem, hogy szenvedéseimben akarsz gyönyörködni!

— Sándor! — rebegé a nő reszkető ajkakkal.

— Fáj neked ez a beszéd? Lásd, pedig az a levél, melyben eltaszítottál magadtól, igazat ad nekem. Ha nem volna meg benned a vágy: lelke büszkeségét megtörni, sohasem gyalázhattál volna meg úgy.

— Hát sohasem fogod azt elfeledni s nem boesítás meg érte nekem, habár elátkozom is a perezet, melyben irtam?

— Minden szenvedést meggyógyíthat az idő, csak annak a sebnek fájdalmát nem enyhítheti, amit te ütöttél a szívemen. Azóta ért öröm és bánat, a sors dobált magasra és mélyre; a vihar ismét megesapdosott sarával és a kisütött sugarak ismét megfényszerítették arezomat, de azért sohasem feledhettem sem szenvedéseimben, sem kényszerdedt vígságom pillanatában azt az éjt, melyen leveled kiűzött otthonomból, hogy félőrülten bolyongjak alá s föl a néma utcákon, oly fájdalommal keblemben, mit senkinek sem panaszhattam el,

tétetni; nemesak nem vonom vissza, de ismétlem, elvárom nyugodtan, csak tessék az 1883. évi*) augusztus havi feljelentésben az eredményt velem tudatni, hogy ezen állításom valónak nem bizonyult, de én azt úgy tudom, hogy ez ügydarab ekkoráig sincs elintézve, mert a tanuk meg nem jelentek s arra nincs mód, nincs hatalom, s illetve nem volt ekkoráig, hogy az ügy kiderítenessék. Elaludt örökre, béke hamvaira!

A most levágott két beteg tehát lúsa elásatott ugyan, de hol? hogyan? mivel lettek megbüntetve azok, kik a hatóságot félrevezetni akarták; a gümökóros tüdőt vízbe dobták, a másik felét pedig a rendőrök által üldözötve, házukba szöktek s a beteg tüdőt mással becsérték, hogy a hatóságot félrevezessék, vagy nincse erre intézkedés, hát mire való az 1879. XL. 1048. §-a. Ezekből csak az tetszik ki, hogy én biztos uton járok s a rágalom fogalmát nagyon jól tudom s megtanultam annak minden kritériumát.

Allittatik, hogy városunk nem azon városok sorába tartozik, hol az újításokat gőzerővel lehetne elintéztetni. Igaz, azt magam is elismerem s jól tudom; de az is igaz, hogy azt sem akarjuk, hogy az illetén gözbe belefutjunk.

Ily egészségügyileg elfogadott s közgyűlésileg helyesült ügy volt a klastromi udvarnak kisajátítása, mely akként odábbított el, hogy a kormányzóval alkuba lépünk s barátságosan megpróbáljuk a kisajátítást ezzel is, még pedig 509/884. XII. 22 sz. alatt valaki megbízott, csakhogy ezt is a moly intézgeti el.

Toppiczter György,
városi képviselő.

S z i n h á z .

Pénteken, f. hó 10-én Csiky Gergely „Buborékok“ című vígjátéka került színre. Jóllehet Csiky darabjai nagy vonzerővel bírnak, a „Buborékok“ még sem bírt telt házat csinálni. Az előadás összevágó s az igényeket kielégítő volt. Balassa (Solmay Ign.) a papueshőst kedélyesen, finom humorral játszta. Tolnayné (Gizella) kedvesen, érzéssel játszott, Peterdi (Rábay) s Szabó Ilka (Szerafin) híven alakították szerepüket s igen helyesen jellemezték. Veress Marosán Demeterje törülmetezett alak volt, valamint a Follinusz Chuporja is. Hunyadinak (Marosán Tamás) nines meg az alakja, hogy szalon-szerelmest játszasson. Szirmayné (Sződónia) nem játszanék rosszul, ha nem kiabálna annyira s nem beszélne oly gyorsan, hogy rendezés aztán ottan akad meg, hol legjobban lesi a közönség a szót.

Szombaton, f. hó 11-én, az előnyösen ismert, szép zenéjű „Koldusdiák“ operette. Németh János (Simon Rimanovszky) excellált este; terjedelmes, szép esengő hangját igen szépen érvényesítette. Mellette a többi főszereplők, mint Fratta Vilma (Laura) Hunyady (Jan Janiczki) hangjai alig voltak észrevehetőek. Réthy L. (Broniszlava) kedvesen játszott. Mikei Ollendorffja nem volt ugyan olyan jó, mint a múlt évben a Borosé, hanem azért helyét állta; completeit sokszor megújították.

Vasárnap, f. hó 12-én „Vadgalamb“ című népszínmű. A darab a leggyöngyöbbek egyike közé tartozik s ennek tulajdonítandó, hogy a közönség-

*) A beesempészett hus 1883. évi augusztus 14—15-ére érkezett Szébenbe, a feljelentést ugyanaz évi augusztus havában tettem, számát ki nem kaphattam, de az ügydarab augusztusba van ígátva

hiszen tudtam, hogy részvét helyett gunynyal fogadtak volna. Ha élvek mámorába akartam bántatomat fojtani, üldöző rém gyanút jelent meg lekem előtt az az emlék, s ha magányban kerestem vigasztalást, ott is megjelent s hozott új kétségbeesést, új kínokat. Úgy rémlett, mintha újra ott ülnék ágyam szélén, mint ama hajnalon, midőn a barangolásból, szobámba visszatértem. Láttam lábaim előtt a szétszórt leveleket, miket visszaküldtél s úgy véltem, mintha a félhomályban ismét olvasnám azt az utolsó! De kezem hanyatlott, szemémet könyv lepte el és csak sirni tudtam, göresösen zokogni. Vagy mintha azt híhettem volna, hogy te mértföldiek távolában meghalod, felkiálték, esküvő szavakkal könyörögtem hozzád, hogy hidd el ártatlanságomat! De szavaim elhangzottak, mint akkor, s nem volt ki biztatólag válaszolt volna reakjuk, hanem a kétségbeesés folytonosan azt suttogta: eltaszítva, meggyalázva, kigunyolva vagy! A vesztett boldogságért még találhatunk kárpótlást, de ha meggyalázott az, kit szeretünk, e fájdalomnak tövise bent marad a szívben mindörökké.

— Nem tudtam akkor, mit teszek! — válaszol a nő. A válthatatlanoknak látszó bizonyítékok, miket kezembe játszottak, mind ellened szóltak, s könyelműség híre, szerelmünk fölfedezett titka, a gúny, a megsértés, melylyel apám és anyám illettek. — elvették az eszemet, bizalmamat meg-ingatták s engedtem a rábeszélésnek. Leirtam azt a levelet, úgy, ahogy követelték, ahogy tollba mondták, de én nem tudtam, mit irtam! Ama kiszámított kínzás pokoli gondolata nem az én lelkeimből jött . . . s aztán azt hittem, hogy valóban vétkes vagy . . . de hogy arra meg fogod bánti tetteidet és visszatérsz hozzám boesátatkérésrel. . .

(Folyt. köv.)

nek nem tetszett, habár színészeink kifogástalanul alakították

Hétfőn, f. hó 13-án Ohnet ismeretes, kitűnő francia színműve: „A vasgyáros”. Első helyen, mint már a múlt évben is említettük, Tolnayné érdemel dicsőretet s méltatást Clair alakításáért, kinek ezen szerep egyik force-szerepei közé tartozik. Szabó Ilka (Athenais) helyesen alakított; s a mi főérdeme, hogy igen érthetően s helyes hangsúlyozással beszél. A többi szereplők közül különösen kitűntek még Peterdi (Derblay Philipp) s Follinus (Bligny herceg) élethű alakításai.

Kedden, f. hó 14-én Klárné „Arendás zsidó” című népszínműve került színre, meglehetősen esekély publikum előtt. A darab — egyenesen kimondjuk — hogy bizony-bizony nem ér semmit sem. Mikei Blum Dávidja eredeti típus volt, mintha csak a közéletből állították volna oda a színpadra. Mellette különösen kitűnt Réthy L. (Betti) kedves csiesergő játékaival. Follinus (Simüle) helyére egy zsidó-völégény volt; no meg — Isten neki! — a Szirmayné Siskánéja is helyét állta.

Szerdán, f. hó 15-én „A síró gyermek” című francia bohóság. A szereplők kifogástalanul játszottak egytől-egyig. Különösen Follinus (Joly) s Balassa (Brie Agoston) egész este nevető hangulatban tartották a esekély színi közönséget Hunyadiól (Róbert postászt) úgy látszik, hogy erőnek erejével szerelmest akarnak csinálni.

Csütörtökön, f. hó 16-án zsufolt ház előtt került színre Deréki A. „Eleven ördög” című operetteje, melyhez a zenét Konti J. szerezte. A szövegről minden habozás nélkül kimondhatjuk, hogy bármely operette-szöveggel kiállja a versenyt, sőt a tekintetben az első, a legjobbak közé tartozik. A zenét hasonlólag eredetiség jellemzi s oly fülbemászó dallamú, akár a Millöcker áriái. Sajnos, hogy az előadásról nem nyilatkozhatunk ily határtalan elismeréssel, mert mi tagadás, egy jó primadonnának nagyon is érezzük a hiányát. Kovács Ella a czimszerepben kifogástalanul, sőt mondhatnók, kitűnően játszott, csak hogy éneke nagyon is magán viselte a rekedtség nyomait. Fratta Vilmán (Hermine) rokonszenves, iskolázott hangja van, csak hogy ismét nagyon gyöngö s a játéka sem kifogástalan. Réthy L. (Grövinne) a csintalan szabónét, ugyszintén Mikei (Desperrieres) a szenteskedő tanácsnokot pompásan alakították. Mikeinek szép bariton hangja van, s a Kovács Ella s Réthy Laurával énekelt hármasa az est egyik legsikerültebb része volt. Balassa (Pomponius) s Follinus (Thibull báró), mint rendszeren, most is közmegelegedésre játszottak. A kar derekasan működött Ajánljuk az igazgató urnak, hogy e darabot a saison vége felé ismét előadhatná. Bizonyára telt háza lesz akkor is.

Különfélék.

Gyula-nap. Városnak országgy. képviselője, dr. Schmidt Gyula urnál, nevenapja alkalmából az itteni szabadelvű párt testületileg tisztelgett. Az üdvözlő beszédet Hajts Lajos, a pártkör elnöke mondotta, melyre a képviselő ur, — megköszönve a szíves megemlékezést, — igen szerényen azt válaszolta, hogy habár nem kimagasló alakja az országháznak, mindazonáltal legyenek meggyőződve választói, hogy a városra s kerületre sohasem fog szegényt hozni, s hogy úgy a város, mint a kerület érdekeinek előmozdítását mindenkor fokozatosságuk isméri. A küldöttség élénken megjelenezte képviselőnk beszédjét.

Ezredünk új tulajdonosa. Ó Felsőge házi ezredünk új tulajdonosul József főherceg ö Fenségének volt adlatusát Graef tábornagyot nevezte ki.

Estély Folyó hó 15-én Pulszky Gézané ő nagysága termében díszes háziestély volt, melyen városunk színe-java, haute-völéja igen díszesen volt képviselve. Az estély a legkedélyesebb hangulatban egész a késő éjszakáig húzódt.

A magyarosító-egylet igazgató-választmánya e hó 20-án tartja a megyeházán ülését, melyen a folyó ügyek tárgyalásán kívül a megtartandó évi közgyűlés határnapja és tárgysorozata fog megállapítani.

Az „Eperjesi dalegylet” legutóbb megtartott választmányi ülésében végleg elhatározá, hogy a kassai dalárda zászlószentelési ünnepén, jövő hó 23-án testületileg meg fog jelenni az elnök, Hörk Jozset ur vezetés alatt.

Lóosztályozás. Az ezidei lóosztályozás városunkban f. hó 23-án fog megtartani. Figyelmeztetjük a helybeli lótulajdonosokat, hogy összes lóállományukat az alkalommal a felső-vásártérre kötelesek elővezetni, mert ellenesetben minden első nem vezetett ló után 15 frtnyi pénzbüntetéssel fognak sújtani.

A kiállítók érdekében. A kiállítók 8 nap előtt ne utazzanak Budapestre tárgyaik felállítására végett, mert előbb úgy sem eszközölhetnék; s akkor el ne mulasztásuk bejelentési iverket magukkal vinni, különben nem részesülhetnek szabad bemenetben.

Kuriózum Ha idegen ember jön városunkba s elolvassa ezt a kutya-magyar nyelvű firmát, mely szól emigyen: „Az eperjesi italméresi jognak rakára. Kicsinyben és nagyban” — bizonyára szép fogalmat szerez magának Eperjes város magyarságáról. Kereskedőink, vagy bárki más, a ki nyilvános helyre szánt feliratot készített, — ha már maga

nem bírja tökéletesen a magyar nyelvet, forduljon olyan emberhez, a ki bir már annyi civilizációval, hogy édes hazánk nyelvét is beszéli. Az efféle dolgok nem csak az illetőt, hanem magát a várost is kompromitálják. Megértük, hogy városunkban ez idő szerint van már „italmérés-jog” és „divat raktár” is. Aztán még mondja valaki, hogy nincs semmi nevezetességünk!

Tisztatlanság. A kovácsutezában levő Kreszcziánko-féle ház előtt még mindig ott ékeskedik a trágya-domb s terjeszti illatát a szélrózsa négy tájéka felé. Tegyenek róla mihamarább, hogy a meleg napok ott ne találják már azt a fertőző Csimborsaszózt.

Húsesempészés. Zboray Antal, helybeli mészáros, a közelmúlt napokban Kapi közsgéből hozott be városunkba egy levágott marhát, melynek húsát szerencsésen el is adta. A dolognak azonban valahogy nyomára jöttek, s minthogy helyben csakis az itt levágott marhák húsát szabad elárúsítani, nevezett mészarost húsesempészés miatt a városi kapitány 25 frtban marasztalta el.

Sorozás a Tapolyban. Ez idén a fősorozás a tapolyi járásban igen rosszul ütött ki. Különbön hát ez nem is esoda, ha tekintetbe vesszük, hogy azon 750 legény közül, kiknek sorozás alá kellett kerülnie, 514 volt távol s ezek közül ismét 412 vándorolt ki Amerikába.

Angyalos krajezások kerestetnek. Nagy a riadalom a nagytratórő lábtü-művész-gyakornokok, az élelmes kofák stb. körében. Valami uri ember, a ki unhatja magát, azt a hirt terjesztette el közöttük, hogy az oly krajezásokba, melyekre Magyarország czimere van verve, verés közben véletlenül a r a n y keveredett; most erre rájött a kormány s hajlandó minden egyes darabot 36 -40 kr-jával beváltani. A terjesztett hír hívőkre talált s akadtak már egyesek, a kik 4-5 kr-jával vásárolják az angyalos krajezásokat. Most örülnek a jó vásár fölött, — de majd annál inkább elkomolyodnak, ha arról fognak meggyőződni, hogy az angyalos 1 kr. is biz' csak egy krajezást ér, s annyi arany van abban, mint annak a fejében ész, a kinek kobakjában ez a gondolat szülemlett.

Tűz F. hó 14-én délután a magyar-utezai Rámer-féle ház padlásán a gyalu-forgács vigyázatlanságból kigyulad. Szerencsére a bajt tüstént észrevették s egynehány tüztöltő azonnal elfojtotta a veszedelmes elemet. Ha ez ugy pl. éjjel történik, a milyen nagy szél uralgott akkor, bizonyára leég az egész sor.

Egy fűzfa, mint bo zu oka. Duda András, osztropataki cigány, Pulszky Géza, zsebfalvi föld-birtokosnál érdokérülői minőségben szolgált, s mint ilyen egy fűzfát vágott, a miért megzabolgálak. Duda uram iszonyu boszut esküdtött ezen jogos eljárás miatt; fogta magát két osztropataki cigánytársával, névszerint Bili István és Gima Andrással s a „Lazi” pusztához tartozó, Pulszky Géza ur tulajdonát képező fűzest felgyújtották. Az „uj magyarok” 20 frtnyi kárt okoztak nevezett földbirtokosnak, s most a hűvösben gondolkoznak arról, hogy milyen drága lesz az illumináció.

Veszedelmes út. A mint hallottuk, a Soóvár felé vezető út volna ez, melyen különösen este veszedélyes az egyedüli járás. Némrégiben történt, hogy egy Soóvárt lakó asszony bejött Eperjesre s itt időzött estig. Midőn estefelé haza indult, tüstént feltűnt neki egy gyanus személy, ki messziről észrevehetőleg roz szándékból követte őt. A nő folyton szemmel tartotta a kísérőt s emellett lépteit mindjobbzan gyorsította. Midőn a gazember észrevette, hogy áldozata menekül, utána futott s megállásra szólította. Szerencsére a nő nem ijedt meg, úgy tett mintha zsebéből revolvert rántott volna ki s egy jókora nagy kulcsesal ezéba is vette üldözőjét, előre is figyelmeztetvén őt, hogy ha még egy lé, est tesz feléje, menten agyonlövi. A jó madár megretirált s az esztét nem vesztett, bátor nő szerencsésen megérkezett Soóvárra.

A bor vizzé vált. Ez a furesa eset csak most történt meg a kis-szebeni rekrutáció alkalmával. Ujonezozás után ugyanis többen kirándultak vadászni, köztük N. N. és D. A. urak is, ez utóbbinál lévén az összejövetel. D. A., mielőtt elindult volna, egy hatalmas ezilinder bort tett ki az asztalra, előre jelezni akarván, hogy a vadászat nem fog szárazon megtörténni. Jól látta a szivvidámitót N. N. is, ki már előre örült az élvezetes kortyoknak. Mig ő azonban kűm járt, addig valami tréfás uri ember a ezilinderből a bort ki, — s helyébe friss vizet öntött. Indulás előtt aztán a bor vitélét s gondozását N. N.-re bízták, ki a bekövetkezendő élvezet fejében örömet czipelte a bepakkolt ezilinderre. És ime elérkezik az étkezés ideje, N. N. nagy elővigyázattal előhúzza a pinczetokból a flaskát, melyben nagy bámulatára bor helyett kristálytisza viz volt. A krónika nem beszél a további fejleményeket, csak annyit említi, hogy N. N. nagyon is sajnálta a fáradságot, melyet a viz czipelésére fordított, s azon szerény véleményének adott kifejezést, hogy a kánai menyegzőn éppen ellenkezőleg a viz változott borra, hát ez egy kissé furesa dolog! Bizony furesa, pláne ha az ember borra szomjazik!

Tolvaj-karaván. Perlmann Lipót, orkutai mészárosnak a minap ismeretlen tettesek feltörték a mészárszékét s onnan mintegy 40 kilo, 12 frt értékű, marhahúst loptak ki. A gyanu tüstént a falu végén stáziót tartó kóbor cigányokra hárukt,

kiket a esendőség tüstént kérdőre vont. A rajkók nem akartak tudni semmit a dologról s még akkor is konokul tagadtak mindent, midőn a megejtett motozás alkalmával az eltolvajlott husból mintegy 3 kilot találtak meg fött köpösztaba elrejtve. Azonkívül találtak még náluk igen nagy mennyiségű ludtollat, melyre nézve azonban semmiféle felvilágosítást nem akartak adni. A esendőség lopás vétésége miatt az egész karavánt bekísérte a kis-szebeni kir. járásbírószághoz.

Vöröskakas. N.-Vitézen f. hó 3-án esteli 8-9 óra közt a Novotni János esürjének belsejéből tűz ütött ki, minek folytán két esür benne levő takarmánnyal együtt s a ház szalmafedele leégett. Az összes kár mintegy 300 frtra becsültetik, a mit annál is inkább megérez a gazda, mert az épületek nem voltak biztosítva. A tűz keletkezésének okát nem tudni.

Koldulás. Egy helybeli család egész üzletszerűen üzi a koldulást városunkban. A család feje hol kis fiát, hol kis leányát küldi ki a nemes sportra, — kik aztán holmi kolduló levélkékkel bejárják az összes hivatalokat, s egyéb a szülők által megjelölt uri házakat, alamizsnáért könyörögve. Úgy tudjuk, hogy az efféle mesterségre nem szokás iparendélyt kiállítani, miért is felhívjuk az illetékes hatóság figyelmét ezen alkalmatlankodókra.

Utonállás Korántsem valami rabló-históriáról van szó, esupán egyszerű járdán-állásról! A dolog úgy áll, hogy bizonyos uraknak, bizonyos helyeken abban telik a passziójuk, hogy összeállnak a járdán egy esomóba, úgy, hogy a járó-kelő közönség nem képes keresztül törni a flaxot, s ha skandalumot nem akar provokálni, kénytelen a járdáról letérni. Különösen a nagytemplon háta megett, a Gallotsik-féle ház előtt álldogáló urakról szót a nóta, kik következetesen mindig elállják a járdát s egy tapodtat sem engednek, bárki istenfia is akarja arra keresztül menni. Melleleg megjegyezzük, hogy e sűtkéző egyének nagybőrára a szemi fajhoz tartoznak. Nem ártana, ha városi mihasznáink az efféle rendellenességekre is kiterjesztenék figyelmetlen figyelmüket.

„Budapest a kiállítás alatt.” Ily ezimű munkát küldött be hozzánk a Dobrowsky és Franke fővárosi könyvkereskedő cég. A kiállítás alkalmából az ország minden részéből nagyszámu közönség készűi a fővárosba, a főváros megtekintése és a kiállítás tanulmányozása céljából. A Dobrowsky és Franke által az országos kiállítási bizottság támogatása mellett kiadott és Gelléri Mór által több jeles író közreműködése mellett ügyesen szerkesztett e fővárosi kalauz minden látogatóra nézve nélkülözhetlen kézikönyvet képez, melyet előre megszerzve és figyelmesen átlapozgatva, mindenki bizonyos tájékozottsággal melhet a fővárosba és a kiállításba. A mű a Baedeker-féle és a leirő könyvek előnyeit egyesíti magában, amennyiben a legszükségesebb tájékozást nyújtja a fővárosba érkezőknek, az utazásra és az elszállásolásra nézve; közli a hordárok és bérkocsik tarifáit, a társaskocsik, a közúti vasut, a helyi hajók, a esavargózások menetrendjét és szállítási díjait; kimeríti mindazt, a mit a posta, távirat, telefon, színházak, mulatóhelyek, vendéglők, sörházak, kávéházak, ezukraszádók, fürdők, a sport, a tudományos és közintézetek, közhivatalok, a rendőség, a fővárosi és országos hatóságok, országos és közhasznú intézetek, egyletek stb. iránti tájékozás szempontjából tudni kell. Szóval kalauz és tájékoztató, e könyv ára 65 kr., kapható Budapest Egyetemutca 2. sz. alatt.

Assicurazioni Generali E társaság legújabbán díj-táblázatot boesátott közre, mely szerint az életbiztosítási ágban, egyelőre halál és elélés esetére azonnali vagy meghatározott esedékességgel szóló vegyes biztosításokra nézve egy osztályt állított fel, melyben a biztosítottak a nyeremény nyolezvan százalékát kapják oly módon, hogy az a biztosításnak három évi fennállása után évenként az igényre jogosultak közt osztatik fel, a mérleghöl netalán eredő veszteséget azonban kizárólag a társaság viseli. Az Assicurazioni Generali, mely mindenkor azon van, hogy a közönség méltányos kívánalmainak lehető legjobban megfeleljen, első volt azok közül, melyek az életbiztosítás terén igen liberális biztosítási feltételek életbeléptetése által dícséretre méltó reformokat hoztak be és ugy ez által, valamint új biztosítási módosítások létesítése által az életbiztosítás terjesztése körül nagy érdemeket szerzett. A 80%-nyi nyereményrészesítés oly újítás, mely az életbiztosítás népszerűsítése érdekében bizonyára igen észszerű, annál is inkább, mivel az ezen társaságnál az 1852-ik év óta az egyszerű haláleseti biztosításokra nézve fennálló nyeremény részesítési osztály a résztvevőknek 29.77%-nyi átlagos osztalékot fizetett ki.

Szerkesztői üzenet Z Theologus. Helyben. Változtatás mellett jöhetnek. — Vidéki levelezőinknek. Felkérjük lapunk barátait és levelezőit, hogy minél sürűbben szerencsétlenségük közleményeikkel.

Kis lutri

Prágai: április 15-én. 35. 71. 19. 60.
Budapesti: április 11-én. 86. 48. 27. 69.

Felelős szerkesztő: **Hedry Bertalan.**
Kiadótulajdonos: **Haitsch Lajos.**

